

Ξενάγηση στό σπίτι του Θεού

Τό μάθημα αυτό είναι καλό νά γίνει μέσα στόν ναό, ὥστε τά παιδιά νά μποροῦν νά βλέπουν ὅλα ὅσα θά τούς ποῦμε. Ἄν δέν εἶναι εὐκόλο κάτι τέτοιο, θά πρέπει νά φροντίσουμε νά συνοδεύεται ἀπό ἀντίστοιχη προβολή (βλ. ἐποπτικό ὑλικό) ἢ τουλάχιστον νά ἔχουν ὅλα τά παιδιά μπροστά τους τό σχετικό σχεδιάγραμμα (βλ. ἐποπτικό ὑλικό).

Σήμερα, παιδιά, σκέφτηκα νά κάνουμε τή συνάντησή μας ἐδῶ, στόν ναό τῆς ἐνορίας μας. Θά τό χαρεῖτε κι ἐσεῖς, πιστεῦω, νά ξεναγηθοῦμε στό σπίτι του Θεοῦ μας, πού εἶναι καί δικό μας σπίτι. Κι ὅπως ὁ καθένας ἀπό μᾶς γνωρίζει πολύ καλά τό σπίτι του -τούς χώρους του, τά ἐπιπλα, πού βρίσκονται τά διάφορα πράγματα- ἔτσι καί τά παιδιά του Θεοῦ ξέρουν πῶς νά κινοῦνται μέσα στό σπίτι του πατέρα τους. Ἐλάτε, λοιπόν, μαζί σήμερα νά γνωρίσουμε λίγο καλύτερα τό σπίτι του Θεοῦ πατέρα μας, πού εἶναι τό ...κοινό μας σπίτι!

Πρὶν ξεκινήσουμε τήν ξενάγηση σέ κάθε μέρος ξεχωριστά, θέλω νά στρέψετε τή ματιά σας γύρω γύρω στόν ναό καί νά θαυμάσετε. Πόση **ὁμορφιά** καί **μεγαλεῖο**, **τάξη** καί **ἀρμονία** ἔχουν ὅλα τά πράγματα μέσα στόν ναό! Μέ πόση ἀγάπη οἱ πιστοὶ διακοσμοῦν τό σπίτι

τοῦ Θεοῦ! Κι ὅλα αὐτά γιατί; Γιατί θέλουμε τό σπίτι τοῦ Θεοῦ νά εἶναι πολύ ὄμορφο, πολύ ἐπιβλητικό, πολύ καθαρό καί τακτοποιημένο, ἀφοῦ σ' αὐτό συναντιόμαστε ὅλοι οἱ πιστοί κάθε Κυριακή καί γιορτή, κι ἀφοῦ ἐδῶ μᾶς περιμένει ὁ ἴδιος ὁ Θεός μέ τούς ἀγγέλους καί τούς ἀγίους Του!

Ἄς ξεκινήσουμε τώρα τήν ζενάγησή μας! Νά θυμηθοῦμε πρῶτα ὅτι κάθε φορά πού ἐρχόμαστε στόν ναό, μόλις φτάσουμε στήν εἴσοδό του, σταματοῦμε τίς περιπτές κουβέντες καί τά παιχνίδια καί συγκεντρώνουμε τόν νοῦ μας στόν Θεό.

Μόλις δρασκελίσουμε τήν εἴσοδο, ὁ χῶρος πού συναντᾶμε ὀνομάζεται **νάρθηκας** ἢ **πρόναος**. Ἀπό τόν νάρθηκα παλιότερα παρακολουθοῦσαν τή Θεία Λειτουργία οἱ **κατηχούμενοι**, ὅσοι δηλαδή ἦταν ἀκόμη ἀβάπτιστοι. Σήμερα χρησιμεύει γιά νά στήνονται τά **παγκάρια** τοῦ ναοῦ, ἀπ' ὅπου παίρνουμε τά κεριά. Ἐκεῖ συνήθως στέκονται οἱ **ἐπίτροποι**, πού ἔχουν τήν εὐθύνη γιά τήν ἡσυχία καί τήν τάξη μέσα στόν ναό. Στόν νάρθηκα, ἐπίσης, συναντοῦμε τά **προσκυνητάρια**, δηλαδή ξυλόγλυπτα ἢ μαρμάρινα εἰκονοστάσια, ὅπου εἶναι τοποθετημένες ἱερές **εἰκόνες**: τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας, πού εἶναι οἱ οἰκοδεσπότες πού μᾶς ὑποδέχονται σ' αὐτό τό σπίτι, καθώς ἐπίσης τοῦ Ἁγίου τοῦ ναοῦ καί ἄλλων ἀγίων. Αὐτές τίς εἰκόνες τίς προσκυνοῦμε μέ εὐλάβεια μόλις μποῦμε στόν ναό. Κοντά στά προσκυνητάρια ὑπάρχουν καί τά **μανουάλια**. Εἶναι τά κηροπήγια στά ὁποῖα ἀνάβουμε τά κεριά μας.

Ἀλήθεια, ἀναρωτηθήκατε ποτέ γιατί ἀνάβουμε κεριά; Δεῖτε πῶς λιώνει ἓνα κεριό καθώς καίγεται! (Δείχνουμε στά παιδιά ἓνα ἀναμμένο κεριό). Ἔτσι πρέπει **νά καίει πάντα στήν ψυχή μας ἡ λαχάρα νά εἴμαστε μαζί μέ τόν Χριστό**. Ἐπίσης, νά εἶναι καθαρή ἡ ψυχή μας ὅπως τό καθαρό κεριό καί **γεμάτη ἀπό τό φῶς τοῦ Χριστοῦ**.

Ὁ νάρθηκας σέ ἄλλους ναούς ἀποτελεῖ ἓνα ξεχωριστό μέρος, ἐνῶ σέ ἄλλους εἶναι τό πίσω μέρος τοῦ ναοῦ. Ἀφοῦ περάσουμε τόν νάρθηκα, μπαίνουμε στόν **κυρίως ναό**, πού τελειώνει ἐκεῖ πού ἀρχί-

ζει τό **ἅγιο Βῆμα**. Ἐδῶ, στόν κυρίως ναό, στεκόμαστε ὅλοι οἱ πιστοί γιά νά λάβουμε μέρος στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας. Νά, τά **καθίσματα** καί τά **στασίδια**, δεξιά τῶν ἀνδρῶν καί ἀριστερά τῶν γυναικῶν. Στό πάνω μέρος τοῦ ναοῦ ὑπάρχει συνήθως ὁ **γυναικωνίτης**.

Νά κι ὁ **ἐπισκοπικός θρόνος!** Ἐδῶ στέκεται ὁ ἐπίσκοπος, κάθε φορά πού ἔχουμε τή χαρά νά τόν ἔχουμε στόν ναό μας. Ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὁ πατέρας ὅλων τῶν πιστῶν, συνεχίζει τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ μας. Γι' αὐτό στήν πλάτη τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου βρίσκεται πάντοτε ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Καί ὁ ἱερέας, ὅταν θυμιάζει, πάντα ξεκινᾷ ἀπό δῶ.

Δεῖτε τώρα τόν **ἄμβωνα**. Ἀπό τόν ἄμβωνα ἡ **μπροστά στήν Ὁραία Πύλη** διαβάζεται τό **Εὐαγγέλιο** καί γίνεται τό **κήρυγμα**, ἡ ἐξήγηση δηλαδή τοῦ Εὐαγγελίου.

Πρίν προχωρήσουμε, θά ἤθελα καί πάλι νά ρίξετε μιὰ ματιὰ γύρω σας. Προσέξτε πῶς εἶναι στολισμένοι οἱ τοῖχοι: Ἔχουν **εἰκόνες** πού ἱστοροῦν τή ζωή τοῦ Χριστοῦ καί ἄλλες πού εἰκονίζουν ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅπως στό σῆμα μας ἔχουμε τίς φωτογραφίες τῶν ἀγαπημένων μας προσώπων, ἔτσι καί στόν ναό ἔχουμε τίς εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας καί πολλῶν ἁγίων μας.

Τώρα θέλω νά σηκώσετε λίγο τό κεφάλι σας ψηλά. Τί ὑπάρχει στό πιό ψηλό σημεῖο τοῦ ναοῦ; Ὁ **τροῦλος**. Τί βλέπουμε στόν τροῦλο; Τόν Χριστό μας! Δεῖτε! Ἡ ματιὰ Του εἶναι στραμμένη στή γῆ. Τίποτε δέν ξεφεύγει ἀπό τό βλέμμα Του! Γύρω Του ἔχει τούς Προφῆτες καί τούς Εὐαγγελιστές.

Φτάσαμε τώρα μπροστά στό **Τέμπλο**, πού χωρίζει τόν κυρίως ναό ἀπό τό **Ἱερό**, ὅπου μπαίνει μόνο ὁ ἱερέας καί ὅσοι ἄνδρες ἔχουν κάποια διακονία· συνήθως ὁ **νεοκόρος**, ὁ ὁποῖος φροντίζει γιά τήν τάξη καί τήν καθαριότητα τοῦ ναοῦ. Ἐπίσης, καί τά παιδιά πού διακονοῦν, τά **παπαδάκια**. Ἔχουν ἰδιαίτερα τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ αὐτά τά παιδιά, ἐφόσον βέβαια διακονοῦν μέ προσοχή καί εὐλάβεια.

Τό τέμπλο ἔχει τρεῖς πόρτες: Τήν κεντρική, τήν **Ὁραία Πύλη**,

καί τίς δύο μικρότερες, τή μία από τήν πλευρά τῶν ἀνδρῶν καί τήν ἄλλη από τήν πλευρά τῶν γυναικῶν. Ἐδῶ, στό τέμπλο ὑπάρχουν πολλές εἰκόνες. Ξέρετε ὅτι ὑπάρχει γιά τίς περισσότερες ἀπό τίς εἰκόνες τοῦ τέμπλου εἰδική θέση; Νά τί ἐννοῶ: Σέ κάθε ναό κοιτάζοντας τό τέμπλο δεξιά ἀπό τήν Ὁραία Πύλη θά δεῖτε πάντα τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Ἀριστερά της θά δεῖτε πάντα τήν **εἰκόνα τῆς Παναγίας**. Παρατηρήστε, τί ὑπάρχει δίπλα στήν **εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ**; Τό βρήκατε: ἡ **εἰκόνα τοῦ ἀγίου Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου**. Καί δίπλα στήν Παναγία; Πολύ σωστά! Ἡ **εἰκόνα τοῦ Ἁγίου τοῦ ναοῦ**. Κοιτάζτε τώρα καί τίς εἰκόνες πού εἶναι στίς δύο πλαϊνές πόρτες. Εἶναι οἱ δύο ἀρχάγγελοι: ὁ **Γαβριήλ** ἀπό τήν πλευρά τῶν ἀνδρῶν καί ὁ **Μιχαήλ** ἀπό τήν πλευρά τῶν γυναικῶν.

Μέ εὐλάβεια, παιδιά, νά σταθοῦμε τώρα καί νά κοιτάζουμε μέσα στό Ἱερό. *(Εἰδικά ἡ ξενάγηση στό Ἱερό θά ἦταν καλύτερα νά γίνει ἀπό τόν ἱερέα τῆς ἐνορίας μας. Ἄν ὅμως δέν ἔχει ὁ ἴδιος τή δυνατότητα, μποροῦμε νά τόν παρακαλέσουμε ν' ἀφήσει ἀνοιχτή τήν Ὁραία Πύλη, ὥστε τά παιδιά νά μποροῦν νά βλέπουν τήν Ἁγία Τράπεζα)*. Τί βλέπουμε στό κέντρο; Τήν **Ἁγία Τράπεζα**. Τό σημεῖο αὐτό τοῦ ναοῦ εἶναι πολύ ἱερό. Ἐδῶ σέ κάθε Θεία Λειτουργία γίνεται ἕνα μεγάλο θαῦμα, τό μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα τά θαύματα! Τό φωμί (**πρόσφορο**) καί τό κρασί (**νάμα**), πού προσφέρουν οἱ ποτοί, μεταβάλλονται ἀπό τό Πνεῦμα τό Ἅγιο σέ **Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ!**

Πάνω στήν Ἁγία Τράπεζα βρίσκεται τό **Εὐαγγέλιο**, πού διαβάζεται σέ κάθε Θεία Λειτουργία, καί ὁ **σταυρός** μέ τόν ὁποῖο μᾶς εὐλογεῖ ὁ ἱερέας. Πίσω ἀπό τό Εὐαγγέλιο ὑπάρχει τό **ἄρτοφόριο**. Εἶναι ἕνα μικρό ἁγιασμένο κιβώτιο, ἐρμητικά κλειστό, στό ὁποῖο φυλάσσεται τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ μας ἀπό τή Θεία Λειτουργία τῆς Μεγάλης Πέμπτης. Ἀπό δῶ παίρνει ὁ ἱερέας καί κοινώνει κάποιον ἐτοιμοθάνατο καί καθέναν πού ἔχει μεγάλη ἀνάγκη καί χρειάζεται ἐκτάκτως νά κοινωνήσει.

Πίσω ἀπό κάθε Ἁγία Τράπεζα βρίσκεται πάντα ἕνας μεγάλος

Ἐσταυρωμένος. Στήν ἀριστερή πλευρά της, μέσα σέ μία καμπύλη τοῦ τοίχου βρίσκεται ἡ ἱερή **πρόθεση ἢ προσκομιδή.** Ἐκεῖ ὁ ἱερέας εἰτοιμάζει τά Τίμια Δῶρα, τό ψωμί καί τό κρασί, πού θά γίνουν Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ.

Ἄλλα ἱερά σκεύη καί ἀντικείμενα πού βρίσκονται μέσα στό ἱερό εἶναι: α) τό **θυμιατήρι ἢ θυμιατό:** σ' αὐτό καῖμε ἓνα καρβουνάκι καί πάνω του βάζουμε τό θυμίαμα, πού ἀναδίδει ἀρωματικό καπνό συμβολίζοντας τήν προσευχή πού ἀνεβαίνει πρὸς τόν οὐρανό, β) τά **ἐξαπέρυγα:** εἶναι μεταλλικοί δίσκοι πάνω σέ κοντάρια, πού παριστάνουν ἀγγέλους μέ ἕξι φτερά, γιά νά δείξουν πόσο γρήγορα οἱ ἀγγελοι ἐκτελοῦν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ὅταν βγοῦμε ἔξω ἀπό τόν ναό, θά ἀντικρίσουμε τό **καμπαναριό.** Οἱ καμπάνες καλοῦν τούς πιστούς στήν ἐκκλησία κάθε φορά πού τελεῖται ἡ Θεία Λειτουργία ἢ κάποια ἄλλη Ἀκολουθία.

Ὁ ναός εἶναι τό **δεύτερο σπίτι τοῦ πιστοῦ.** Γι' αὐτό μέ ἀγάπη φροντίζουμε νά τόν διατηροῦμε καθαρό καί στόν ἐσωτερικό καί στόν ἐξωτερικό του χῶρο. Κι ὅταν μέ τή συντροφιά μας παίζουμε στήν **αὐλή** του, πρέπει πολύ νά προσέχουμε τά λόγια μας καί τή συμπεριφορά μας, ἀφοῦ εἶναι ἡ αὐλή ἔξω ἀπό τό σπίτι τοῦ Θεοῦ.

Ἄν τό σκεφεῖτε, παιδιά, **ὄλη ἡ ζωή μας συνδέεται στενά μέ τόν ναό.** Σαράντα μέρες μετὰ τή γέννησή μας μᾶς ὁδήγησαν στόν ναό οἱ γονεῖς μας γιά τόν σαραντισμό. Στόν ναό, ἐπίσης, βαπτιστήκαμε καί γίναμε χριστιανοί. Ἐδῶ συμμετέχουμε στή Θεία Λειτουργία, στό Εὐχέλαιο, στήν Ἐξομολόγηση. Ἐδῶ ἀπολαμβάνουμε τίς χαρές τῶν μεγάλων γιορτινῶν ἡμερῶν. Μέσα στόν ναό θά τρέξει ὁ πιστός γιά νά προσευχηθεῖ γιά τίς δυσκολίες τῆς ζωῆς καί ν' ἀντιλήσει δύναμη. Ἐδῶ στεφανώνεται καί μοιράζεται τή χαρά τοῦ γάμου του μέ τούς συγγενεῖς καί ὄλη τήν τοπική ἐκκλησία. Ἐδῶ χαίρεται τή βάπτιση τῶν παιδιῶν του. Ἐδῶ θά ὁδηγηθεῖ, τέλος, καί γιά τήν ἐξόδιο ἀκολουθία του. Ἐδῶ θά κάνει μνημόσυνο γιά τούς ἀγαπητούς του πού

είναι κεκοιμημένοι. Νά πώς ή Ἐκκλησία ἀγκαλιάζει ὅλη τή ζωή μας! Ἄς προσερχόμαστε, λοιπόν, στόν ναό μέ **εὐλάβεια** καί **ἀγάπη**, γιά νά γεμίζουμε μέ τή χάρη καί τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Στό δικό Σου σπίτι, Θεέ μου,
νιώθω ἀσφάλεια, χαρά,
μ' εὐλογεῖς, μοῦ δίνεις δῶρα
τῆς ἀγάπης Σου ἀκριβά.

Κάθε Κυριακή ἕνα θαῦμα,
στόν δικό Σου τόν ναό!
Ἄξιωσέ με μέ εὐλάβεια
νά ἔρχομαι καί σεβασμό,
νά φροντίζω, ν' ἀγαπάω
τό δικό Σου σπιτικό!

ΕΠΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Ξενάγηση στόν ναό: προβολή - σχεδιάγραμμα.
2. Τραγούδια: α) «Τό ταξίδι» σέ ἀρχεῖο ἤχου. β) Αὐτοσχέδιο τραγούδι (στίχ μουσική τοῦ προηγούμενου τραγουδιοῦ).
3. Κατασκευή: Χαρτεπικόλληση.
4. Προτάσεις γιά παιχνίδια.

Ἵποσημείωση: Δέν εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀναφορά σέ κάτι πού λείπει ἀπό τόν ναό ὅπου ξεναγοῦνται τά παιδιά (π.χ. ἄμβωνας, τροῦλος, καμπαριό).